Wydanie B.

Cena egzemplarza zł 2
Pobieranie wyższej opłaty jest nadużyciem

ILUSTROWANY KURIER POLSKI

Prenumerata miesięczna wynosi zł 40 + 10 zł za doręczenie zamiejsc. + 3 zł za doręczenie miejscowe

Rok II | Telefony Centrali w Bydgoszczy 33-41 i 33-42 (czynne całą dobę) Centrala zamiejscowa 90. Rozmównica publiczna 19-07 Sekretariat przyjmuje od 10 do 12 | Piątek, dnia 1 lutego 1946 r. | Wydawca: SPÓŁDZIELNIA WYDAWNICZA „ZRYW". Konto PKO „ZRYW" Nr VI—135. PKO „I.K.P." Nr VI—140 Konto bieżące: Bank Związku Spółek Zarobkowych w Bydgoszczy | Nr 31

Min. Lie sekretarzem gen. ONZ?

LONDYN (FA). Rada Bezpieczeństwa ONZ jednogłośnie postanowiła wybrać na generalnego sekretarza ONZ norweskiego min. spraw zagr. Lie, który obecnie bawi w Oslo. Podobno Lie wyraził zgodę na objęcie tego stanowiska. Sprawa znajdzie się na stole obrad ogólnego Zgromadzenia i wrazie przyjęcia wyboru min. Lie przybędzie do Londynu samolotem.

Min. Lie jest jedną z najbardziej popularnych osobistości Norwegii, a kariera jego podobna jest do kariery politycznej min. Bevina. Podczas wojny min. Lie przebywał w Londynie, gdzie brał czynny udział w ruchu patriotycznym nad wyzwoleniem Norwegii spod władzy okupanta. Po raz pierwszy kandydatura jego na stanowisko sekretarza ONZ wysunięta została przez delegata radzieckiego Gromyko już po pierwszym posiedzeniu ONZ.

Obrady nad sprawą perską. Niezależne rokowania persko-radzieckie. Opodatkowanie państw na rzecz UNRRA

Funkcja generalnego sekretarza, ONZ to najważniejsze stanowisko urzędnicze w świecie. Do zadań sekretarza należy zwracanie Radzie Bezpieczeństwa uwagi na wszystkie sprawy zagrażające pokojowi i bezpieczeństwu. Ponadto sekretarz będzie się musiał zająć sprawą przeniesienia ONZ do stałej siedziby w Stanach Zjednoczonych.

Wczorajsze posiedzenie komisji ogólnej ONZ, które trwało do godz. 2 w nocy miało bardzo burzliwy charakter ze względu na ożywioną dyskusję o dopuszczenie delegacji Światowej Federacji Związków Zawodowych do udziału w obradach w charakterze doradczym. W głosowaniu 7 gł. przeciwko 6 zgodzono się na udział Federacji w pracach komisji gospodarczo-społecznej.

LONDYN (FA). Rada Bezpieczeństwa kontynuowała obrady nad sprawą Persji, przy czym ustalono, że w myśl przepisów statutowych delegacja Zw. Radzieckiego, jako bezpośrednio zainteresowana w sporze, nie będzie miała prawa głosu w opracowaniu orzeczenia Rady. Delegacja perska otrzymała z Teheranu wskazówki, aby prowadziła rokowania z delegacją radziecką niezależnie od zawisłości sporu w Radzie Bezpieczeństwa.

LONDYN (dr.). Komisja gospodarczo-finansowa ONZ uchwaliła, by państwa sygnatariuszy opodatkowały się w wysokości 1 proc. od dochodu państwowego na rzecz UNRRA.

Dyr. UNRRA Lehman do Premiera Rzeczypospolitej
Bohaterstwo Polski natchnieniem świata

Generalny dyrektor UNRRA Herbert Lehman nadesłał na ręce premiera Edwarda Osóbki-Morawskiego następujący list.

„Ekscelencjo, niech mi wolno będzie gorąco podziękować za uprzejme przesłanie życzeń z okazji drugiej rocznicy powstania UNRRA. Nie ma kraju, któryby poniósł więcej ofiar w walce o wolność, niż Wasz, a bohaterstwo Narodu Waszego było natchnieniem dla całego świata. Dlatego też chcę zapewnić Pana, że Narody Zjednoczone, reprezentowane w naszej Organizacji, będą nadal dokładały starań, aby pomóc Polsce w wyrównaniu ciężkich strat, na jakie Polska była narażona. Proszę przyjąć, Ekscelencjo, wyrazy najgłębszego szacunku — Generalny Dyrektor Herbert Lehman".

Hołd dla gen. de Gaulla

Mowa prem. Gouina

PARYŻ (FA). Nowo obrany rząd Gouina uzyskał wotum zaufania Francuskiego Zgromadzenia Narodowego 514 głosami przeciw 51. Głosowanie odbyło się po exposé wygłoszonym przez premiera Gouin, w którym omówił wewnętrzną politykę Francji.

Na wstępie swego przemówienia Gouin w serdecznych słowach złożył hołd swemu poprzednikowi gen. de Gaulle, co wywołało żywe oklaski.

Naród francuski — mówił Gouin — ponieść będzie musiał wielkie ofiary, by nie dopuścić do dewaluacji franka. Hasłem dnia powinno być: pracować, produkować i organizować. W polityce zagranicznej, Francja dąży do ścisłego porozumienia z Rosją, i Wielką Brytanią i jeszcze ściślejszego związku ze Stanami Zjednoczonymi. Francja pragnie porozumienia z Hiszpanią, która musi powrócić na drogę demokracji.

Gen. Morgan pozostaje w UNRRA

LONDYN (dr.). Dyr. UNRRA Herbert Lehmann pozostawił gen. Morgana nadal na dotychczasowym stanowisku szefa UNRRA w Niemczech. Jak wiadomo, stanowisko gen. Morgana było zagrożone z powodu wypowiedzi jego na temat masowej i planowej ucieczki Żydów z Europy.

Gen. Morgan przybył do Waszyngtonu, żeby wytłumaczyć się przed Lehmannem. Powiedział on, że odpiera wszelkie zarzuty, jakoby był antysemitą. Cała jego sympatia jest po stronie deportowanych, nad którymi sprawuje opiekę.

Proklamowanie Węgier jako republiki nastąpi w dniu 1 lutego. Dzień ten będzie świętem narodowym.

Skon
Harrego Hopkinsa

LONDYN (PAP-dr.) Harry Hopkins, przyjaciel, doradca i specjalny wysłannik Roosevelta, zmarł w wieku lat 55. Hopkins towarzyszył Rooseveltowi w konferencji w Casablanca, Teheranie, Jałcie, oraz był jednym z współtwórców akcji pomocy „lend lease".

Obserwatorzy sojuszniczy przybyli do Aten

ATENY (PAP-ms). Do Aten przybyła 1 grupa sojuszniczych obserwatorów do uczestniczenia przy wyborach w dniu 31 marca. Komisja składa się z przedstawicieli Anglii, Francji i Ameryki w ogólnej liczbie 1200 osób.

Sofianopolos zwolniony

ATENY (FA). Na stanowisku greckiego min. spraw zagr. nastąpiła zmiana. Na miejsce min. Sofianopolosa mianowany został dotychczasowy min. spraw wewnętrznych.

Sofianopolos został zwolniony na skutek nieporozumień, jakie zaistniały między nim a premierem greckim w związku z wysunięciem sprawy Grecji w ONZ.

O stosunki handlowe polsko-austriackie

WIEDEŃ (dr). Austriacki min. handlu Fleischhacker oświadczył, że wkrótce przybędzie do Wiednia polska misja handlowa w celu nawiązania stosunków handlowych polsko-austriackich. Polska dostarczy Austrii węgla śląskiego.

Fala strajków ogarnia świat

LONDYN (dr) Prez. Truman wyznaczył oficjalnego delegata na przeprowadzenie rozmów między pracobiorcami a firmą „General Motors", celem zakończenia trwającego od 2 miesięcy strajku. Oficjalny wysłannik Trumana wyraził nadzieję, że strajk ten zakończy się jeszcze w bieżącym tygodniu.

Strajkiem grożą natomiast robotnicy portowi Nowego Jorku. Jeśli strajk ten dojdzie do skutku, zamrze całkowicie ruch w wielkim porcie nowojorskim.

PARYŻ (dr.) Strajkujący drukarze francuscy odrzucili odezwę, wzywającą ich do pracy 1216 głosami przeciw 400.

LONDYN (dr.) Premier Attl'ee złożył oświadczenie w Izbie Gmin, że przeciwko strajkującym lotnikom angielskim na Dalekim Wschodzie wdrożone zostanie postępowanie dyscyplinarne. Strajk ten powstał w związku ze zbyt powolną demobilizacją. Attlee oświadczył, że podobne strajki opóźniają tylko powrót żołnierzy do kraju.

Przed międzynarodowym kongresem
b. więźniów politycznych w Warszawie

WARSZAWA (PAP-G). Przedstawiciele 16 państw europejskich w liczbie 2.500 osób i delegaci z wszystkich części Polski przybędą do Warszawy, by wziąć udział w pierwszym kongresie byłych więźniów politycznych, który odbędzie się 3. lutego br.

Wśród licznych delegacji, znajdują się wybitni politycy, niedawni więźniowie obozów koncentracyjnych, dziś mężowie stanu wyzwolonych państw europejskich. Między innymi prawdopodobnie przybędzie prezydent Austrii Karol Renner i przywódca socj. hiszpańskich Largo Caballero.

RZYM (dr.) Delegacja włoska na międzynarodowy kongres więźniów politycznych w Warszawie wyjechała już z Włoch, i przybyła do Paryża, skąd wyruszy w dalszą drogę do Warszawy.

Pomoc amerykańska dla Niemców

BERLIN (ZAP). Strefy amerykańską, angielską i francuską objeżdża 8 delegatów amerykańskich organizacyj charytatywnych, celem zorganizowania pomocy dla dzieci, starców i chorych, którzy otrzymają żywność, mleko i odzież. (s)

Opozycja angielska przeciw upaństwowieniu kopalń

LONDYN (FA). W angielskiej Izbie Gmin zakończyła się debata nad projektem ustawy o upaństwowieniu kopalń. Przywódcy opozycji gwałtownie atakowali rząd, podkreślając fakt, że upaństwowienie ciężkiego przemysłu i kopalń, dokonane w innych krajach nie dało pożądanego rezultatu.

Polacy z ZSRR

WARSZAWA (PAP-ms). W wykonaniu umowy o repatriacji Polaków z głębi Związku Radzieckiego, w dn. 28 stycznia wyruszyły transporty z Chersonia w liczbie 1276 osób, a 29-go z Nowosybirska w liczbie 1150 osób, z Zaporoża w liczbie 1361, z Połtawy ze stacji Kamadan 1252 osób. Dziś wyruszył transport z Kijowa w liczbie około 1500 osób. W lutym spodziewane są dalsze transporty.

Przyjaźń, ktora odrodzi Łużyce

Opinia nasza z szczególną radością powitała ostatnio dwa fakty mogące mieć doniosłe znaczenie dla rozwoju narodów słowiańskich. A mianowicie wiadomość o przyjęciu przez rząd Czechosłowacki propozycji polskich na temat omówienia w duchu dobrosąsiedzkim całokształtu stosunków polsko-czechosłowackich oraz przybycie do Londynu przedstawiciela Narodowego Komitetu Łużyckiego dr Czyżowej, celem przedstawienia ONZ postulatów tego najmniejszego narodu słowiańskiego. W Pradze i Londynie mają zapaść decyzje mogące w swej konsekwencji doprowadzić do wyrównania stosunków między dwoma bratnimi narodami oraz przywrócić w poczet wolnych narodów zahartowany w wielowiekowej walce z Niemcami lud Serbów Łużyckich.

Napisał Dr Witold HENSEL

Opinia całego kraju z wielkim zainteresowaniem śledzić musi rozwój tych zagadnień. Zadrażnienia ostatnich miesięcy, panujące między Polską i Czechosłowacją budziły najwyższy niepokój szerokich mas. Wspólne koleje losu, wspólna walka z hitlerowskim najeźdźcą zbyt wielkim była dla nas ostrzeżeniem, byśmy zagadnienie to mogli stawiać jedynie na płaszczyźnie stosunków pomiędzy dwoma bratnimi i sąsiedzkimi narodami Klin wbity między nasze kraje łatwo mógł doprowadzić do rozbicia z takim trudem cementowanej w spięciu krwawej wojny jedności narodów słowiańskich, tej jedynej zapory ponownego odrodzenia się imperializmu faszystowsko-niemieckiego. Jesteśmy przekonani, że zasada samostanowienia narodów, która w nadchodzących rozmowach będzie odgrywała jedną z zasadniczych podstaw naprawienia błędów przeszłości usunie z orbity zadrażnień zagadnienie Zaolzia, to prawdziwe jabłko niezgody. Przywróci atmosferę zaufania i wzajemnego poszanowania. Szeroką wtedy popłynie falą wymiana dóbr kulturalnych i gospodarczych, umożliwiając rozwój obu naszych krajów. Osiągnięcie tego porozumienia doniosłe będzie miało również znaczenie dla sprawy łużyckiej. Dla nikogo bowiem innego jak właśnie dla Polski i Czechosłowacji przywrócenie niepodległego bytu Łużycom nie ma tak wielkiego znaczenia. Oba nasze kraje przez odrodzenie Łużyc uzyskałyby krótszą granicę z Niemcami. W miejsce bazy wypadowej niemieckiego imperializmu uzyskalibyśmy ośrodek przyjaznej współpracy narodów słowiańskich. To też zagadnienie łużyckie w całokształcie rozmów polsko-czeskich winno być jak najpoważniej rozpatrzone. Naród polski nie ma i nie miał nigdy zamiaru anektowania Łużyc do Polski. Nasz partner w rozmowach nie potrzebuje się tego w żadnym wypadku obawiać. Jesteśmy jedynie zainteresowani tym, z kim mamy dzielić wspólną granicę w przyszłym układzie sił w nowej Europie. Mamy jedynie moralny obowiązek roztoczenia opieki nad narodem, który zaborczość niemiecka chciała zmieść — podobnie jak i nas z powierzchni ziemi. To też nie może nam być obojętnym los narodu słowiańskiego, który w wielowiekowych walkach gospodarczych i kulturalnych z zaborczością germańską podzielił

Świadkowie zeznają na korzyść oskarżonego

Z procesu biskupa Spletta przed sądem specjalnym

GDAŃSK. W dalszym ciągu rozprawy przeciwko biskupowi Splettowi, sąd odczytał zeznania ks. Stanisława Dobieckiego, który powołał się na księży z Płocka, twierdzących, iż Splettowi należy przypisać aresztowanie 2 biskupów polskich. Interwencję księży u Spletta przejęło Gestapo, które biskupów rozstrzelało.

W końcowej części tego dnia rozprawy zeznawał świadek dr Kędzierski, który oświadczył, że Förster bywał w domu ojca Spletta. Brat Spletta osobiście świadkowi zaprzeczył, jakoby biskup był hitlerowcem. Świadek Faforek i inż. dr Bukowski nic nowego do sprawy nie wnieśli. Świadek ks. Paszotta mówił, iż zarządzenie o grzebaniu zmarłych polskich w oddzielnej części cmentarza wydali komisarze. Świadek ks. Kurland twierdzi, że biskup korespondował z rodzinami pomordowanych księży. Akta te mają być w kurii biskupiej w Pelplinie. Prokurator zobowiązał świadka do dostarczenia tych dokumentów. W dalszym ciągu przesłuchiwał sąd świadka ks. Wiśniewskiego oraz odczytał zeznania świadków nieobecnych Leona i Marii Wolfeinów. Biskup Splett odmówił Wolfeinowi interwencji w sprawie aresztowanego księdza, krewnego świadka.

W trzecim dniu rozprawy zainteresowanie publiczności i prasy znacznie osłabło. Sala świeci pustkami.

Dalszy ciąg na stronie 2-ej

Przeczytaj konieecznie List z Zachodu: „Wyrósł kwiat ludu polskiego nad Nysą"

się ostać. Jesteśmy przekonani, że wspólne poparcie zagadnienia łużyckiego przez oba nasze narody, pozwoli Narodowemu Komitetowi Łużyckiemu przeprowadzić swoje postulaty.

To też dwa te zagadnienia poprawy stosunków polsko-czechosłowackich oraz odbudowy państwa Łużyckiego łączą się w organiczną całość. Bez rozwiązania jednego zagadnienia trudnym będzie zrealizowanie drugiego. O tym winni pamiętać wszyscy ci, którym rzeczywiście zależy na wzmożeniu potencjału narodów słowiańskich i na ostatecznym wyeliminowaniu groźby ponownego odrodzenia się imperializmu germańskiego.

Wysiedlanie Niemców i Węgrów z Wiednia

WIEDEŃ (dr). Po wysiedleniu wszystkich Niemców z Rzeszy i Sudetów, oraz Węgrów z 23. obwodu Wiednia, przyszła kolej na 24. obwód okupowanej przez ZSRR części Wiednia.

Min. Frygre -Lie o ONZ

OSLO (PAP-G). Min. Frygre Lie po powrocie z Londynu do Oslo oświadczył, że uważa on obrady londyńskie za korzystny krok naprzód, a ONZ za pewny cel osiągnięcia pokoju, pod warunkiem jednak, że wszystkie narody zrezygnują w części ze swych interesów prywatnych.

Eksport towarów angielskich wzrasta

LONDYN (FA). Angielski minister handlu podał do wiadomości, że eksport towarów angielskich zagranicę stale wzrasta i przy obecnym tempie rozwoju przekroczy wkrótce cyfry z 1938 r. Za 3 lub 4 lata angielski handel zagraniczny odzyska równowagę.

Proces Spletta

Dokończenie ze strony 1-ej

Jako pierwszy dzisiejszy świadek obrony zeznaje ks. Fiszota, proboszcz z Pucka. Splett mówił w seminarium po polsku chociaż słabo i przebywał u polskich księży (wymienia nazwiska). Zakaz słuchania spowiedzi po polsku świadek otrzymał z policji i od komisarza Knopfa, który wraz z policją rewidował jego plebanię. Knopf zakazał interweniowania w sprawach języka polskiego u biskupa Spletta mówiąc: „Ja jestem waszym biskupem, Splett nie ma wpływu u władz". Listu pasterskiego z 1939 roku nie czytał. Twierdzi, że biskup był przychylny dla Polaków.

Świadek ks. Gruca z Oliwy opowiada, że w roku 1939 w powiecie starogardzkim starosta Jus zwołał zebranie wszystkich proboszczów i zakazał używania języka polskiego w kościele. „Kiedy byłem na wakacjach — mówi — również tamtejszemu proboszczowi policja wydała zakaz używania języka polskiego. Po tym byłem aresztowany i siedziałem w obozie w Stutthofie. Na Boże Narodzenie 1944 roku biskup Splett przez jedną z sióstr zakonnych przesłał mi do obozu wino mszalne, komunikaty i szaliki". Szalik taki świadek do dziś na pamiątkę zachował. Po zwolnieniu dziękował biskupowi za to. Świadek po wezwaniu Forstera 1942 r. przyjął II grupę V. D.

Świadek ks Grzemski (II grupa V. D.), zrehabilitowany, zeznaje, że słuchał spowiedzi po polsku. Nie zna pasterskiego listu biskupa z 1939 roku. Urzędowej gazety diecezjalnej nie dostawał. O zakazie używania języka polskiego przy spowiedzi nic nie wie. Był aresztowany 25 maja 1940 r.

Przewodniczący sądu podaje mu zarządzenie ogłoszone w dzienniku diecezjialnym. Okazuje się jednak, iż jest to zakaz przygotowywania dzieci do spowiedzi i komunii po polsku.

Świadek ks. Ribant od stycznia 1940 roku administrator parafii w Chojnicach zeznaje, że w 1939 roku Niemcy masowo dokonywali aresztowań księży w powiecie starogardzkim i tucholskim, jeszcze przed objęciem administracji przez Spletta. Był aresztowany, jednak po zwolnieniu odebrano mu plebanię. Biskup Splett interweniował w tej sprawie bez skutku. Wie o tym od biskupa. Nie zna zakazu używania przy spowiedzi języka polskiego. W 1940 został aresztowany przez gestapo, które mu zakazało spowiadać po polsku. Mówiono mu, że biskupowi postawiono alternatywę: albo spowiedź po niemiecku, albo aresztowanie wszystkich księży. Świadek nie stosował się do zakazu. Siostry Franciszkanki, Zmartwychwstanki, Elżbietanki i Służebniczki z Chojnic upoważniły świadka do oświadczenia w sądzie, że biskup Splett przez okres okupacji wspierał je finansowo dotacjami. Za jego pośrednictwem przekazał pewną sumę na te domy. Jedna z sióstr mówiła mu (wymienia imię), że biskup przechodząc w Chojnicach obok pracujących dziewcząt polskich z obozu karnego podszedł do nich i powiedział: Nastaną po wojnie normalne czasy. Będzie Polska". Biskup Splett słuchał spowiedzi księży po polsku już po wydaniu zakazu.

Sensacje z Norymbergi

Dom okropności w Oslo

NORYMBERGA (FA). Zeznający przed Trybunałem świadkowie opisują tortury stosowane w niemieckich obozach koncentracyjnych, przy czym niektóre zeznania są tak okropne, że nie nadają się do publikacji.

Na zapytanie przewodniczącego, czy naród niemiecki wiedział o okrucieństwach popełnionych w obozach, jeden ze świadków norweskich zeznał, że kiedy setki więźniów obozu w Dachau zajętych było sprzątaniem gruzów po bombardowaniu Monachium, przechodzący Niemcy nie okazali najmniejszego współczucia dla ich wynędzniałych postaci, a nawet znaleźli się tacy, którzy obrzucili ich wyzwiskami.

Świadek ten zeznawał o śledztwie, jakiemu poddany był w znanym na cały świat domu okropności w Oslo. Gestapowcy przyłożyli mu przyrząd złożony ze śrub do lewej nogi i nakręcając je, odrywali ciało od kości. Ponadto wycinano mu kawałkami ciało ze szyi, a przy potwornym przesłuchiwaniu jeden z gestapowców opalał mu nogi lampą.

Nawiązano stosunki ze słońcem

LONDYN (PAP-ms). Niedawno donosiliśmy, iż uczonym amerykańskim udało się przy pomocy radaru wysłać sygnały na księżyc i uzyskać odpowiedź w postaci fal powrotnych. Obecnie jeden z uczonych australijskich za pomocą radaru uzyskał kontakt ze słońcem i na przesłany sygnał otrzymał sygnał powrotny.

Badania nad radarem prowadzone są przez uczonych całego świata, a wyniki ich doświadczeń były zastosowane podczas wojny w walce z lotnictwem niemieckim.

Na marginesie

Nowotny chce być Polakiem

Jedna z gazet stołecznych podała wiadomość, pochodzącą od jej korespondenta katowickiego. Z wiadomości tej wynika, że znany myśliwiec niemiecki, zwycięzca w przestworzach nad przeszło 250 samolotami koalicyjnymi bożyszcze narodu niemieckiego i zdobywca najwyższych niemieckich odznaczeń wojskowych, kapitan Nowotny, złożył wniosek o przyznanie mu obywatelstwa polskiego.

Nowotny twierdzi, że jest Polakiem i że do wojska niemieckiego wcielony został jako Polak z Opolszczyzny. Na froncie spełniał jedynie swój obowiązek żołnierski. Był wrogiem Hitlera i należał do spisku w związku z zamachem 20 lipca 1944 r.

Lokalna komisja rehabilitacyjna wniosek Nowotnego rozpatrzyła przychylnie, natomiast doszło do sprzeciwu w komisji powiatowej. Nowotny wysłał wobec tego odwołanie do komisji wojewódzkiej. Sprawę tę rozpatrzy wojewoda gen. Zawadzki.

Wierzyć się temu nie chce. Jeśli Nowotny istotnie był takim przeciwnikiem Hitlera, jak twierdzi, i zawsze czuł się Polakiem, czemuż to na swojej maszynie pewnego dnia nie wylądował za frontem i nie zgłosił się do lotnictwa polskiego po stronie koalicji — jeno strącał maszyny wojsk sprzymierzonych, w tym także polskie? Naszym zdaniem za strącenie 250 samolotów angielskich, amerykańskich, radzieckich i polskich obywatelstwa polskiego nikomu przyznawać nie można!

Każdy co prawda ratuje się jak może. Zwycięzcy, wiadoma rzecz, wywierają nieodparty urok, posiadają siłę atrakcyjną. Chyba tym tłumaczyć należy fakt, że p. Nowotny, który za najpiękniejszy dzień swego życia uważał ten dzień, w którym Hitler osobiście wręczał mu brylanty, dziś, kiedy Hitlerowi powinęła się noga, zabiega o nadanie mu zaszczytnego miana Polaka.

My jednak nie ulegniemy urokowi słynnego asa lotnictwa niemieckiego. Rozprawi się z nim po polsku inny as — gen. Zawadzki, sprężysty wojewoda śląsko-dąbrowski. (J.)

Materiał do dramatu pt. „Hitler patron żebraków" - Szkoła SA: z fasonem szybko, czołobitnie

Wyrósł kwiat ludu polskiego nad Nysą

List z Zachodu

Napisał: Korab Szyperski

Solice — Zdrój, 1946 r.

Gerhard Hauptmann napisał kilka tomów dramatów i miał niewątpliwie intuincję. Nie snuła się jednak w germańskiej czaszce przenigdy myśl, że na jego domu rodzinnym **w Bad Salzbrunn,** a należycie **Solice—Zdrój** będzie łopotał sztandar... polski!

Wyczucia politycznego nie posiadał żaden Niemiec, nie miał go również poeta Hauptmann, który bratał się z brunatnymi koszulami i przyjmował hołdy.

Przed niedawnym czasem pokryto tynkiem tablicę pamiątkową, wmurowaną na jego cześć (urodził się tu w r. 1862).

Znikł z ziemi polskiej ślad po dramaturgu niemieckim, nie mogą zniknąć z murów wciąż jeszcze pojawiające się afisze w języku niemieckim zapowiadające np. wieczory rozrywkowe itd. Kto nas pytał o to, czy znamy język „zwycięzców", czy nie

Salzbrunn, choć bez Hauptmanna, nie potrzebuje reklamy. Jego lecznicze wody zdrojowe, położenie i nowoczesne urządzenie przyciągały kuracjuszy zawsze. Mają Solice też gustowny teatr na razie nieczynny i orkiestrę parkową. Zdrojowisko to, jakby dalsze przedmieście Wałbrzycha (80 km na południowy-zachód od Wrocławia), wygląda wogóle reprezentacyjnie, bogato, urągając jakby w żywe oczy ulicy... **Proletariackiej!**

Szkoda, że Gerdzio Hauptmann nie spędza starości w pobliskiej **Swidnicy,** mieście emerytów albo znanym **Warmbrunnie** (wszędzie góry, góry) po polsku **Cieplice,** przedmieście Jeleniogóry, perły miast śląskich, albo w Wałbrzychu, albo gdziekolwiek na Dolnym Śląsku, gdzie gadu krzyżackiego uwija się mrowie. Miałby wyborowy i autentyczny materiał do dramatu pt. „Hitler, patron żebraków". **„Fehr-führer, król złodziei albo „Volk der Dichter und Henker".** Te określenia wywołują w naszej wyobraźni jeszcze obrazy łagodne, w porównaniu z refleksją, jaką budzi w nas widok skomlących o kawałek chleba hitlerowców, ciągnących gromadą od sklepu do sklepu, od domu polskiego do domu. Z miną łazarzy, z nicością pariasów, z piętnem hańby wyrzutków ludzkości, żebrzą jak zawodowi, rujnowani żebracy.

Słowo **Polak,** to dla nich bogacz, pan — słowo **„szloty"** (złoty) to dostatek, życie, chleb!

Wielcy ludzie Dziejów! Sprawiedliwa Opatrzność! Herrenvolk rozpadł się w proch i pył i jak po mistrzowsku bluffował, tak po mistrzowsku **służy teraz Polakom, czyści** buty, zdejmuje czapki, otwiera dzwi. Z fasonem, szybko, czołobitnie i pokornie! Szkoła SA!

Jakaż satysfakcja — lecz nie śmiejmy się z nich, bo to dopust Boży, powaga Nemezis.

Żebrak w podartych portkach, dziewczyna prosząca w wyświechtanym mundurku BDM! —

Nie wszyscy mają źle. Ci, co pracują w przemyśle, osiągają 75% zarobków polskich, inni wożą na wózkach bagaż z jednego dworca na drugi (specjalność Wrocławia), szyją, robią swetry i pończochy dla wojska i cywilów, pełnią posługi, okradając swych chlebodawców, handlują, kradną nocami kasy itd.

A propos kradzieży. Fasują nietylko Niemcy i sprawa bezpieczeństwa mienia pozostawia sporo do życzenia. W ciągu jednej nocy można stracić dużo, czasem nawet i głowę. Stosunki jednak poprawiają się w sposób widoczny.

W południowej części Śląska Dolnego, nie dotkniętej działaniami wojennymi (ofensywa szła wrocławskim szlakiem nizinnym), żywioł niemiecki siedzi jeszcze zwartą masą, nie ewakuowany ani nie obozowany. Problem czeka na rozwiązanie, tym bardziej, że napływ Polaków jest wielki i mieszkań brak. Polacy mieszkają kątem u Niemców, albo Niemców się ścieśnia, przerzucając na inne mieszkania. Dobrowolnie do Vaterlandu wynoszą się z tej części Polski tylko wyjątkowo. Łudzą się jeszcze nadzieją, zerkając w stronę Anglii, że Śląsk Dolny jest terenem spornym i... plebiscytowym!

Czujność z naszej strony jest niezbędna. Swobodą ruchów cieszą się dużą, mają wolną kolej, tramwaj, dostęp do kin, parków, sklepów o każdej porze itd., nie mówiąc o kościele własnym klerze, nabożeństwach itp

Brak oficjalnego szkolnictwa (nauczyciele są jednak na wolnej stopie) zastępuje nauczanie domowe, praktykowane powszechnie. Wcale się nie krępują, rozpowiadając, że uczą dzieci prywatnie. Sam widziałem takie domowe szkółki, ko[illegible]gowane zeszyty cenzury nauczyciel[illegible] tp. Dziwnie obojętnie patrzą na [illegible] czynniki polskie, a przecież to rzecz zasadniczej wagi.

— We wszystkich fabrykach, instytucjach i biurach siedzą jeszcze w znacznym procencie Niemcy. W niektórych działach produkcji specjalnie (np. huty szkła) są oni na razie — jako fachowcy inżynierowie — jeszcze niezbędni, korzystają z kartek polskich (Leistungsdeutsche?), a mieszkania ich podlegają ochronie. Ci fachowcy będą w ogóle potrzebni, narybek polski pojawi się dopiero za parę lat, a przemysł Śląska Dolnego, tej perły ziem polskich, jest różnorodny i wydyscyplinowany.

Ochronie polskiej podlegają także ci Niemcy, którzy w jakiejkolwiek formie występowali przeciwko hitleryzmowi. Pewien baptysta, prosząc o wsparcie, z dumą legitymuje się pismem Starostwa. Za Hitlera siedział w więzieniu, jako patriota.

Niemcy nie-partyjnicy udają dziś antyhitlerowców i oburzają się, że partyjnicy chodzą do tej pory luzem, nie dotknięci ręką sprawiedliwości w żadnej formie. Członkowie bandy, „SS" przeważnie pouciekali.

Sumując spostrzeżenia, stwierdzić trzeba, że tutejsi Niemcy, ogólnie biorąc, mają więcej swobód, niż my w czasie ich najazdu. Nas traktowano jako niewolników i Untermenschen, ich traktuje się, jako ludzi, którzy przegrali wojnę. W tym wyższość moralna Słowian, którzy po wielkim zawrocie koła dziejów obsiedli prastare szlaki piastowskie. Cud Polski nad Nysą, kmieć polski na polach Zgorzelca, Jeleniej Góry, Wałbrzycha... o tym nie marzyli nawet wieszczowie nasi...

Rzeczy wielkie rodzą wielkość. Wielkimi były nasze ofiary i nadludzkie cierpienia... Koszmar Dachau i Oświęcimia wyrósł w kwiat ludu Polski nad Nysą... Granicę tę musimy utrzymać wszelkimi siłami i zbiorową wolą. Granicę słuszną, nienaruszalną i jedyną! I sąsiedztwo z krewniakami słowiańskimi z Łużyc

Świat w kilku wierszach

U wybrzeży Anglii spłonął jeden z największych lotniskowców angielskich. Załoga zdołała się uratować.

W Oslo aresztowany został syn norweskiego powieściopisarza Björnsona, który w czasie wojny agitował za całkowitym zaangażowaniem się Norwegii po stronie Niemiec

Król Jerzy i królowa Elżbieta urządzają w dniu 12 lutego przyjęcie dla delegatów ONZ. Na przyjęciu obecne będą obie księżniczki.

Agencja Reutera donosi, że do Londynu przybył przedstawiciel Węgier, Istvan Bede, który sprawować będzie obowiązki posła pełnomocnego Węgier w Londynie, aż do czasu, w którym zostanie podpisany traktat pokojowy z Węgrami.

Żołnierze amerykańscy i brytyjscy w Francji i Anglii urządzają demonstracyjne wiece na znak protestu przeciwko zbyt wolnemu tempu demobilizacji. Zdaniem ich nie istnieje potrzeba trzymania wielkich kontyngentów wojsk w Europie.

Fabryka obuwia w Luckenwalde w strefie sowieckiej fabrykuje miesięcznie 30 tys. par obuwia dla Brandenburgii.

W strefie sowieckiej szkoli się obecnie 22.000 nauczycieli, którzy mają wychowywać dzieci niemieckie w duchu demokratycznym. Do szkół w tej strefie potrzeba 30 tys. nauczycieli.

Zmarł w Austrii dr Antoni Rintelen, były naczelnik krajowy Styrii, w wieku 69 lat Rintelen na krótko przed śmiercią dowiedział się o tym, że umieszczony został na liście austriackich przestępców wojennych.

Pomoc Wielkiej Brytanii

dla Europy

LONDYN (FA). Angielskie stowarzyszenie niesienia pomocy Europie wystosowało memoriał do premiera Attlee, zaopatrzony w 60.000 podpisów, aby nie podwyższać racji żywnościowych w Anglii tak długo, dopóki nie poprawi się sytuacja żywnościowa w wyniszczonej wojną Europie. Premier Atllee życzeniu temu odmówił, stwierdzając, że w sprawie tej kompetentny jest jedynie parlament i że stoi na stanowisku, iż nie można uzależniać przydziałów żywnościowych w Anglii od sytuacji w innych krajach, nad którymi Anglia nie ma kontroli.

Specjalny numer IKP

ukaże się jutro z datą sobotnią (2 lutego) — nr 32. Numer ten poświęcony będzie sprawom b. więźniów politycznych, którzy w dniach 3 i 4 lutego zjadą się do Warszawy na swój pierwszy ogólno-krajowy zjazd organizacyjny. W drodze do Warszawy znajdują się również delegaci wielu państw zagranicznych. W Warszawie powstanie bowiem również federacja europejska wszystkich związków b. więźniów politycznych.

Niemiecki przemysł rusza

BERLIN (ZAP). Fabryki maszyn Augsburg-Nürnberg są w pełnym biegu i zatrudniają 12 tys robotników fabrykując obok różnych maszyn, lokomotywy, samochody ciężarowe, motory Diesela itp.

Sprostowanie

We wczorajszym sprawozdaniu z procesu na skutek złego odbioru telefonicznego wkradła się omyłka. Napisy niemieckie znajdują się nie w sali sądowej lecz w holu gmachu sądowego.

Kalendarzyk

Czwartek, 31 stycznia
Katolicki: Piotra z Nolasko
Słowiański: Spycigniewa
Historyczny: 1257 r. — Trzęsienie ziemi w Krakowie i okolicy. 1667 Rozejmem Andruszowskim Polska traci na rzecz Rosji carskiej Zadnięprze i Kijów. 1733 — Zgon Augusta II Mocnego.

BYDGOSZCZ

Agentury „Ilustrowanego Kuriera Polskiego“ w Bydgoszczy przy ul. Orlej nr 10 (Skład Papieru) oraz ul. Ludwikowo (Jachcice) Skład Drogeryjny przyjmują zgłoszenia na prenumeratę z odbiorem na miejscu.

W pierwszą rocznicę śmierci śp. red. Leona Formańskiego, b. prezesa Syndykatu Dziennikarzy Pomorskich, w kościele Najśw. Serca P. Jezusa odprawiona zostanie msza św. żałobna w dniu 3. 2. br. o godz. 8 rano.

Wielka zabawa karnawałowa. W dniu 2 lutego br. (sobota) odbędzie się pod protektoratem wojewody pomorskiego Wojciecha Wojewody oraz prez. miasta Bydgoszczy J. Twardzickiego w salach OKZZ (Strzelnica) przy ul. Toruńskiej 30 organizowana przez M. K. P. Z. Wielka Zabawa Karnawałowa. Suto zaopatrzony bufet na miejscu. Doborowa orkiestra zapewni miłą i beztroską zabawę. Strój dowolny. Całkowity dochód przeznacza się na cele Pomocy Zimowej. Zaproszenia i bilety do nabycia w M. K. P. Z. (ul. 3 Maja 16) oraz w sekr. ZWM (Marcinkowskiego 3, II p.).

Bawimy się. Oficerska Szk. Samoch. urządza w RDK w sobotę, 2. 2., o g. 19 wielką zabawę taneczną. Wstęp za zaproszeniami, które otrzymać można w Szk. Podch. (Al. 1 Maja 190).

Ponieważ dochód jest przeznaczony na cele kulturalno-oświatowe Szkoły, należy przypuszczać, że zabawa cieszyć się będzie wielkim powodzeniem.

Co? gdzie? kiedy?

TEATR POLSKI

Czwartek: Sprawa Moniki. **Piątek:** premiera: Gałganek. **Sobota:** g. 12 Balet Toruński, g. 15: Klub Kawalerów, g. 18.30: Gałganek.

TEATRY ŚWIETLNE

Pomorzanin: Miasto chłopców. **Wolność:** Parada zwycięstwa. **Polonia:** Człowiek, który żył dwa razy. **Orzeł:** Sportowiec mimo woli. **Bałtyk:** Trzej kadeci.

NAJWAŻNIEJSZE TELEFONY

Komenda Miasta M. O.	23-47
Pogotowie Ratunkowe	10-00
Straż Pożarna	11-11

DYŻURY APTEK

Apteka Piastowska — Śniadeckich 51, Przy Placu Teatralnym — Jagiellońska 27.

Zjazd przewodniczących R. N.

O kompetencjach Rad Narodowych

BYDGOSZCZ. Trzeci z kolei zjazd przewodniczących oraz sekretarzy powiatowych i miejskich Rad Narodowych odbył się w RDK. Obradom przewodniczył prezes woj. Rady Nar. dr Wiechno.

Zjazd miał na celu ustalenie pewnych ram współpracy Rad Narodowych jako czynnika społecznego z organami samorządowymi i rządowymi jako czynnikiem administracyjnym. Dr Wiechno mówiąc na powyższy temat stwierdził, że nie wszędzie ujawniło się zrozumienie zadań i uprawnień Rad Narodowych. Przedstawiciele poszczególnych Rad wypowiadając się w tej kwestii, potwierdzili w zupełności spostrzeżenia przewodniczącego Woj. Rady Narodowej.

Zło widzi się w nieuznawaniu kompetencji Rad Narodowych przez niektóre czynniki administracyjne. Przedstawiciele Rad podali szereg przykładów, z których wynika, że często nie rozumie się w łonie naszych organów administracyjnych jednej prawdy. Tej mianowicie, że obecne Rady Narodowe nie są przedwojennymi Radami Miejskimi, w których decydujący głos miał prezydent miasta, a natomiast są one czynnikiem zupełnie od niego niezależnym i wszelkie uchwały powzięte przez Zarząd Miejski stają się z tą chwilą prawomocne, gdy potwierdzi je Rada Narodowa.

Wyjaśniono tu także zagadnienie gospodarki administracyjnej UBP, MO, Sądu itp. Z udzielonej przez przewodniczącego WRN wypowiedzi wynika, że i te organy życia państwowego kontroli takiej poddać się muszą.

W zakończeniu obrad omówiono szczegółowiej jaskrawe wypadki nieporozumień między tymi Radami a instytucjami oraz sposoby reakcji w kwestiach spornych. (fj.)

Przed zlotem młodzieży polskiej w Bydgoszczy

BYDGOSZCZ. Jak już donosiliśmy, w ramach uroczystości 600-lecia Bydgoszczy odbędzie się zlot młodzieży polskiej. W celu bliższego omówienia zlotu zebrała się komisja porozumiewawcza organizacji młodzieżowych, która obradowała pod przewodnictwem p. Rutha. Termin zlotu ustalono na dni 22—24 czerwca rb. Ponadto powołano komisje, mające zająć się zorganizowaniem zlotu. Komisje te będą uzupełnione przedstawicielami obchodu jubileuszowego, Urz. Inf. i Prop., P. Radia, organizacji gospodarczych i prasy.

Czerwony kur w Liceum Rolniczym

BYDGOSZCZ. W nocy z wtorku na środę wybuchł pożar w gmachu Liceum Rolniczego przy ul. Bernardyńskiej w Bydgoszczy.

W chwili przybycia straży pożarnej w jednej z sal szkoły posadzka dokoła rozwalonego od gorąca pieca kaflowego objęta była płomieniem.

Ogień ugaszono hydrantami. Pożar strawił kilka metrów kwadr. posadzki i częściowo zniszczył ściany boczne. (ke).

Sekretariat Szkoły Sztuk Plastycznych jest czynny w Domu Sztuki, Al. 1 Maja 20, od dnia 4 lutego br. przed poł. od g. 10—12, po poł. od g. 17—19. Dyrekcja Szkoły.

Stow. Opieki nad Młodzieżą Szkół Dokszt. Zaw. w Bydgoszczy. Wykłady o wychowaniu dla wszystkich, głównie dla rodziców odbywają się w piątki o g. 18 w sali Domu Harcerza (ul. Libelta 8). Dochód ze wstępu — na zakup sprzętu szkolnego dla szkół Zawodowych.

Zjazd b. więźniów politycznych

Wszyscy delegaci na zjazd ogólnopolski b. więźniów politycznych w Warszawie zbierają się w sobotę 2 lutego o godz 17 na peronie II w celu wyjazdu w zbiorowym wagonie. Odjazd o godz. 18. Bliższe szczegóły w prasie jutrzejszej oraz w radio.

Pocztówki artystyczne

BYDGOSZCZ. Na terenie Pomorza czynne są 2 Spółdzielnie Prac Artystów i to spółdzielnia „Rzut“ w Toruniu i spółdzielnia „Gryf“ w Bydgoszczy. W spółdzielniach tych uruchomiono szereg warsztatów i pracowni, m. in. warsztat zabawkarski, wydawnictwo książkowe ilustrowane dla dzieci i inne. W przygotowaniu wytwórnia farb artystycznych i wydawnictwo pocztówek artystycznych.

Z dnia

Więcej szacunku dla symbolu

Biało-czerwony sztandar jest symbolem naszej państwowości, niepodległości, samodzielnego bytu narodu polskiego.

Społeczeństwo naszego miasta dało wyraz swej radości z powodu odzyskanej przed rokiem wolności, m. in. również bogatym uflagowaniem domów.

Wśród sztandarów o nieskazitelnej bieli i czerwieni przykro odbijały flagi, o których można było powiedzieć wszystko, prócz tego, że były one w takim stanie, jak wymaga tego nasza wielkość, której flagi te miały być symbolem.

Szczególną uwagę przechodniów już w pierwszym dniu uroczystości, w ub. sobotę, zwracał sztandar wywieszony w jednym z domów przy ul. Al. 1 Maja na odcinku od ul. Dworcowej do ul. Śniadeckich. Sztandar ten wyróżniał się brudem i niechlujstwem. Mimowoli narzucało się pytanie, czy płachta sztandarowa nie spełnia także innych zadań...

Biało-czerwony sztandar jest symbolem naszej państwowości. Kto tego nie rozumie, lub zrozumieć nie może, niech raczej zaniecha wystawiania na widok publiczny... odbicia swego własnego oblicza. JASTRZĄB

Zebranie wojewódzkie Stronnictwa Pracy odbędzie się dnia 3 lutego br. o godz. 10-tej w Bydgoszczy w sali kina „Pomorzanin“ przy Al. 1 Maja nr 12.

Referat polityczny wygłosi prezes Zarządu Głównego Stronnictwa Pracy Karol Popiel.

Wstęp tylko za zaproszeniem. Prezesi Kół oraz placówek fabrycznych jak i zainteresowani członkowie i sympatycy winni zgłosić się po odbiór zaproszeń w godzinach od 8 do 17 do sekretariatu Stronnictwa Pracy w Bydgoszczy przy ul. Jagiellońskiej 24, II ptr. (róg pl. Teatralnego).

Walne zebranie MKOS

BYDGOSZCZ (b). W sali Ratusza bydgoskiego odbyło się pierwsze walne zebranie M. K. O. nad S., który ze skromnej placówki przekształcił się w potężną organizację, obejmującą wszystkie warstwy społeczeństwa bydgoskiego.

Po zagajeniu i wyborze prezydium, którego przewodniczącym został prezydent miasta Twardzicki, zaś ławnikami ks. prob. Rólski, inż. Siemiradzki, zabrał głos prezydent, zdając sprawozdanie z działalności Komitetu. Komitet ten założony 1. 10 45 r., dysponuje dziś majątkiem około pół miliona złotych.

Z kolei zdawali sprawozdania: skarbnik Komitetu nacz. Mańczak, kier. sekcji gospodarczej inż. Staszak, sekcji finansowej radca Gapiński, sekcji opieki nad dzieckiem p. Sobańska i sekcji propagandowej prof. Łukasik. Następnie naczelnik Szwedek przystąpił do odczytania statutu, po czym wyłoniła się dyskusja.

Dalej przystąpiono do wyboru nowego zarządu. Skład zarządu: prezes — prez. Twardzicki, zast. — insp Frankowski, sekr. — nacz. Szwedek, skarbn. — nacz. Mańczak, przewodniczący sekcji techniczno-gospodarczej — inż. Staszak, opieki nad dzieckiem — p. Sobańska, lekarskiej — dr Majchrzak, propagandowej — prof. Łukasik, finansowej — radca Gapiński, imprezowej — p. Daszkiewiczowa. Do komisji rewizyjnej weszli: mec. Sawicki, dyr. Witek, mec. Kuziel, pp. Goślinowski i Budzikowski. Po wolnych głosach zebranie zakończył prez. Twardzicki.

Gałganek komedia Nicodemiego

„Ni to wełna, ni to jedwab — ot taki sobie gałganek — mówi autor o bohaterce swej sztuki. Przemiły „gałganek“, który żywiołowym swym temperamentem, słonecznym humorem i pogodą ducha tak zniewala i rozbraja widza. Komedia to znanego włoskiego dramatopisarza Daria Niccodemi'ego, autora głośnego „Świtu, dnia i nocy“.

Jest tyle nastroju i tyle poezji w sztuce, że słucha się jej jak prawdziwego poematu, poematu o pięknie duszy ludzkiej, tkwiącym w prostym, ot takim sobie „gałganku“.

Błyski ciętej ironii, złośliwości i subtelny dowcip, dodają specjalnego posmaku sztuce, której akcja rozwija się pod włoskim niebem — w Rzymie. Efektowny kalejdoskop scen, a zwłaszcza wybitnie popisowa rola „gałganka“, trzymają uwagę widza w silnym napięciu.

Premiera sztuki w reżyserii Zofii Modrzewskiej i w doborowej obsadzie naszego Teatru — dnia 1 lutego.

Tow. Przyj. żołn. składa serdeczne podziękowanie Radzie Zakł. Wlkp. Papierni (Czyżkówko) za złożone na rzecz rannych i chorych żołnierzy zł 1.021 — zebrane w czasie zabawy d. 19 bm.

Czytelnicy mają głos

Czy to nie skandal?

Uprzejmość urzędniczek Urzędu Pocztowego Bydgoszcz I jest bez zastrzeżeń. Pracują sprawnie, pilnie i ofiarnie. Zbyt daleko posuniętą uprzejmość albo... tupet wykazała jednakże urzędniczka tegoż urzędu, pracująca przy okienku 3 w dniu 28 stycznia o godz. 19.45. Głośno i donośnie załatwiała pewną Niemkę, używając znienawidzonego języka niemieckiego. Przy jednym z dalszych okienek znalazła się w tej chwili pewna więźniarka Oświęcimia. Nie trza się dziwić, że różne obrazy w tym momencie majaczyły się w jej umyśle. Coby... gdyby... na odwrót. Przecież za to samo szło się do obozów koncentracyjnych. Zdawać się musi, że owej urzędniczce chleb okupanta bardzo smakował, kiedy nawet podczas urzędowania posługuje się językiem „Uebermenschów“. Ach! Szkoda słów! Żółć mnie zalewa... I to po roku w oswobodzonej Bydgoszczy.

B. Oświęcimianka

Z ŻYCIA ORGANIZACJI BYDGOSKICH

Z ŻYCIA KKW

Plenarne zebranie licznie zgromadzonych członków KKW zagaił wiceprezes Gileciński. Po przeczytaniu listu pożegnalnego od b. prezesa inż. Brody, przeniesionego na inną placówkę pracy, wiceprezes wysunął wniosek wyboru nowego prezesa z grona Zarządu. Inż. Broda w liście swym życzy Klubowi pomyślnej, uwieńczonej laurem zwycięstwa pracy.

W dalszym ciągu zebrania przyjęto do klubu 28 nowych członków oraz omówiono sprawę treningów w basenie i biegów leśnych. Wielkim zainteresowaniem cieszy się przygotowywany na 9. lutego wieczorek karnawałowy. (n)

Z APROWIZACJI

Wydz. Apr. i Handlu m. Bydgoszczy podaje do wiadomości kupcom branży mleczno-nabiałowej, iż na m. luty 46 r. obowiązują nowe karty mleczne (dodatek „D“), wydane na luty 46 r. (kol. niebieski).

Na radiowej fali

ROZGŁOŚNIA POMORSKA

na Piątek, 1 lutego 46 r.

7,00 — Transm. z Warsz. 8,15 — Progr. 8,20 — Wiad. miejsc. 8,25 — Muz. operowa. 9,10 — Program dla radiow. 12,00 — Transm. z Warszawy. 13,30 — Muz. kam. 13,50 — Skrz. poszukiwań rodz. 14,00 — Pog. roln. J. Oporkówny. 14,10 — Wiad. miejsc. 14,15 — Kron. pom. 14,25 — Przegląd prasy. 14,35 — Muz. rozr. (14,35—14,45 — Kącik org. polit.) 16,00 — Transm. z Warsz. 17,30 — Rec. śpiew. K. Koszeli: 17,50 — „Pomorze oskarża“ 18,00 — Aud. harc. 18,20 — Fel. w opr. M. Sydowa. 18,35 — Kolędy w wyk. chóru miesz. 19,00 — Konc. rekl. 19,15 — Tor. na ant. bydg. 19,30 — Transm. z Warsz. 21,00 — Konc. życz. 21,30 — Skrz. posz. rodz. 21.40 — Transm. z Warsz. 22,00 Muz. tan. 23,00 — Progr., zakończenie.

— By cię nie nazwano słusznie arogantem,
— Na proszony obiad przyjdź z własnym prowiantem!

Bydgoszcz w przeszłości i w roku jubileuszowym

VI

Miasto nasze położone nad Brdą i będące polską stolicą wodną nie posiada jeszcze pływalni, tak potrzebnej dla podniesienia zdrowotności mas. Brakowi temu trzeba obecnie zaradzić. Trzeba też zbudować nowy teatr dla dostarczania ogółowi powszechnej rozrywki kulturalnej. Ogłasza się więc w ramach Jubileuszu konkurs na projekt nowego gmachu teatralnego i przewiduje się przynajmniej założenie kamienia węgielnego pod budowę tak potrzebnego w Bydgoszczy obiektu.

Usprawnienie komunikacji miejskiej i podmiejskiej oraz dojazdu do Bydgoszczy, to dalsze żywotne postulaty, jeśli się zważy że nie tylko wystawy przyciągać będą do Bydgoszczy, tysiące turystów, ale odbędą się jeszcze Zjazdy polityczno-gospodarcze, naukowe, kulturalne i sportowe, które wciągną Bydgoszcz w orbitę ogólnopolskich zainteresowań. Tutaj wdzięczne pole do pracy mają sekcje: Artystyczna, Sportowa i Wydawnicza. Ogłasza się już konkurs na afisz propagandowy, w przygotowaniu jest książka o Bydgoszczy. Muzycy pracują już nad Hejnałem Miejskim. Poczta wyda znaczek pamiątkowy, ukaże się cykl pocztówek z widokami Bydgoszczy w wykonaniu najlepszych artystów miejscowych, otworzy się Muzeum Miejskie, w końcu odbyć się musi Wystawa Sztuki Pomorskiej. Na te cele wydano już pewne fundusze. Informowała już o tym prasa. Niewątpliwie Rząd przyzna z okazji 600-lecia jeszcze poważne subwencje. Konkursy wystaw sklepowych i balkonów nadadzą Bydgoszczy odświętny wygląd, a liczne imprezy sportowe zwłaszcza zaś Regaty Wioślarskie przypomną dawną tradycję Bydgoszczy jako polskiej stolicy sportów wodnych.

Tak więc końcowy akord uroczystości jubileuszowych, kiedy to w wrześniu w związku z wielką polską rewią lotniczą zjadą do Bydgoszczy najwyżsi Dostojnicy Państwowi z Prezydentem i Marszałkiem Polski na czele, zastaną Bydgoszcz w pełni przygotowaną i w rozkwicie swego życia gospodarczego, społecznego i kulturalnego.

Jubileusz Bydgoszczy musi pozostawić nie tylko niezatarte wrażenie wśród jej mieszkańców, nie tylko musi stać się manifestacją twórczych sił naszego miasta w opinii polskiej, ale niewątpliwie odbije się szerokim echem również i zagranicą.

Ciąg dalszy nastąpi

Pamiętaj, że zbliża się Tydzień Pomocy Zimowej

+

Niespodziewanie zmarł dnia 29 bm. ś. p.

Ludwik Kulczycki

Wojewódzki Inspektor Majątków Państwowych

w 55 roku życia.

Tracimy w zmarłym wzorowego współpracownika i kolegę

Cześć Jego Pamięci

WOJEWÓDZKI URZĄD ZIEMSKI POMORSKI

+

Dnia 29. 1. 1946 zasnął w Bogu niespodziewanie mój ukochany mąż, ukochany nasz ojciec, zięć i szwagier ś. p.

Ludwik Kulczycki

Wojewódzki Inspektor Majątków Państwowych

w 55 roku życia.

O czym zawiadamia

Żona syn i rodzina

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w czwartek bm. o godzinie f w kościele Najśw. Serca Jezusowego.

Pogrzeb o godz. 15.30 z kaplicy cmentarza Nowo Farnego w Bydgoszczy

W dniu 3 lutego br. jako w pierwszą bolesną rocznice śmierci ś. p.

redaktora Leona Formańskiego

byłego prezesa Syndykatu Dziennikarzy Pomorskich

odbędzie się .msza święta w kościele Najświętszego Serca Jezusowego przy Placu Piastowskim o godz. 8-mej rano

Rodzina

Bydgoszcz Kościerzyna

Wszystkie przybory mundurowe dla Wojska Marynarki Kolei Poczty eśników Harcerzy itp.

dystynkcje, orzełki, guziki, pa.y, czapki, atki itd.

godła państwowe, ścienne z metalu papieru, głowice sztandarow po cenach bezkonkurencyjnych poleca jedyny specjalny sklep na Pomorzu

„OZDOBA" S-ka handlowa **BYDGOSZCZ** Śniadeckich 2

Wielki wybór różnych artykułów galanteryjnych, ozdobnych dewocjonalii oraz stosownych upominków dla każdego na wszelkie okazje

Odsprzedawcom rabaty! ennik bezpłatnie

AUTO-WOSZ 24 **akcesoria samochodowe** Bydgoszcz, Jagiellońska 59 tel. 34-78 Gdynia, Abrahama 4

Maszyny do pisania i liczenia

stale kupujemy 1086r

K. Kochanowicz i Ska, Poznań, Pl. Wolności 13 (obok 3 Maja)

1102 **„AUTO" UL. STALINA NR 791**

W SOPOCIE AKCESORIA SAMOCHODOWE CZĘŚC

ZAKŁAD ORTOPEDYCZNY Z. LACHOWICZ Bydgoszcz, Al. 1 Maja 22 TELEF. 19-41

PROTEZY NÓG I RĄK APARATY ORTOPEDYCZNE, GORSETY ORTOPEDYCZNE PODKŁADKI pod chore stopy **PASY** przepuklinowe i lecznicze

Skład wyrobów gumowych 129

Bydgoszcz, Magdzińskiego 4/6 II ptr. — telefon 14-39

poleca po cenach przystępnych

boty, śniegowce damskie, dziecięce, buty gumowe robocze, rękawice, fartuchy gumowe, gumę do wózków dziecięcych oraz wykonuje ogumienia

Skład włóczki i przędzy

J. SEMBERECKI

w Łodzi

przeniesiony na

ul. Piotrkowską 147, tel. 127-17

Poleca pończochy „PERLON"

Worki sienniki, płachty nieprzemakalne pokrowce, na samochody ciężarowe, fartuchy robocze derki na konie poleca

Poznańska Fabryka Worków i Wyrobów Jutowych

Poznań, Przemysłowa 33, tel. 18-45

Przyjmuje również worki do naprawy (1066r

Poszukuję

plantatorów nasion

celem zawarcia umów hodowlanych na produkcję około

300 mórg nasion warzywnych

500 „ „ gospodarczych

B. Hozakowski

996r Skład i Hodowla Nasion ZAKŁADY OGRODNICZE

TORUŃ, ul. Mostowa 28. Tel. 33

Artysta malarz

Leon Mackiewicz

przebywający w Oświęcimiu proszony jest o adres (1083r

Krystyna Malinowska, Białogród Pomorze Zachodnie, Urząd Ziemski

KUPNO i SPRZEDAŻ

radio-odbiorników, lamp radiowych, patefonów, płyt gramofonowych, organków, strun oraz instrumentów muzycznych

„MEDIOFON"

Łódź, ul. 6-go Sierpnia 21/2

ARTYKUŁY CHEMICZNE PERFUMERYJNE I AROMATY OWOCOWE DLA PRZEMYSŁU SKLEPÓW

poleca 982r

Stefan Bieliński

dawn. Warszawa

Słupsk Starzyńskiego (Łacha

przyjmie przedstawicielstwo na Pomorze

Radiofonizujemy lokale

naprawiamy radio-odbiorniki

kupujemy — lampy, części, głośniki

POLECAMY WYSOKIEJ KLASY APARATY RADIOWE

JUPITER

Bydgoszcz, St. Rynek 20, tel. 1865

FOTO-APARATY KINA 1080

Motorki kajakowe i składaki

Poleca — Kupuje

Składnica Fotograficzno - Sportowa

JAN MATRAS

Bydgoszcz, Al. 1 Maja 65. Tel. 29-85

Pomorski Syndykat Skór

Spółdz. z odp. udz. (1099r

TORUŃ, ul. Prosta nr 20

Składnica, ul. Chrobrego 47/49

zakupuje

wszelkie skóry surowe

Fabryka Cukrów

R. ŚREDNICKI

ŁÓDŹ

Piotrkowska 218

Prowin o za zali zeniem

SKŁAD MATERIAŁÓW DENTYSTYCZNYCH

Mikołaj Lubaczewski

ŁÓDŹ, ul. Piotrkowska nr 84

Telefon nr 163-56 (1097r

HANDLOWE

Kupię komplet skryptów gimn. koresp. lub 3 i 4 kl. Oferty z podaniem ceny do IKP—Bydgoszcz, pod „Skrypty". [1313

Tutki do lodów można już zamawiać w Fabryce Wafli, Pierników i Cukierków „Pomorzanka", Bydg., Al. 1 Maja 143. [1311

„Bomby", Smoczki, Truskawki, Muszle z wafli oraz cukierki poleca „Pomorzanka" — Bydgoszcz, Al. 1 Maja 143, tel. 33-78. [1310

KUPIMY maszynę do liczenia elektryczną i ręczną: Fabryka Maszyn Blumwe — Bydgoszcz, Nakielska 53. [1515

KALENDARZE: bloczki, terminarze biurowe, kieszonkowe, ścianki wysyła za zaliczeniem pocztowym firma: Franciszek Hetman, Łódź, Piotrkowska 46 (prawa ofic.) [1096r

CENTRA — baterie, latarki, żarówki, anody, igły gramofonowe — Przedstawicielstwo: Zbigniew Malski, Toruń, Król. Jadwigi 7. Wysyłamy za pobraniem. [1098r

Lokal z nowoczesnym urządzeniem, nadający się na restaurację (Bar) względnie na każdą inną branżę (bez urządzenia) w centrum miasta do sprzedania. Zgłoszenia: Inowrocław, Solankowa 20, m 6. [1101r

Metalowe litery plastyczne na szyldy, reklamy z montażem lub bez. Jednolite z aluminium, szufelki do mąki—kaszy oraz wszelkie materiały do spawania elektr. autogenicznego poleca „Metalut" — Łódź, Włodzimierska 20, tel. 260-79. [1074r

Kupię maszynę do krojenia „Kurisa" tarczową, taśmową lub z nożem płaskim, Bykowski, Bydgoszcz, Wełniany Rynek 7 skład. [1308

Obiektyw portretowy Voigtlendera Helear F 4,5 ogniskowa, 36 cm uniwersalny, posiadający pięć rodzajów miękkości, oraz kamerę altanową 13×18 nowoczesną zamienię na aparat małoobrazkowy Leica IIIc z sumitarem, Sopot, Rokossowskiego 27, Foto „Kasino". [1060r

Wirówki niekompletne i części kupię. Poznań, Jakuba Wujka 10. [1087r

Kit szklarski Ia gatunek każdej ilości poleca Składnica szkła, Bydgoszcz, Podolska 7, tel. 21-92. [1304

Sklepu ewentualnie z mieszkaniem poszukuję możliwie w śródmieściu. Zgłoszenia do IKP—Bydg. pod „PU. 10". [1305

Skład przyborów fotograficznych Bydgoszcz, Al. 1 Maja 22 stale kupuje wszelki sprzęt i materiał fotograficzny, jak: aparaty, kopiarki, filmy, klisze, papiery itp. Dobrze płaci. [1307

SMAR do pasów i nart oraz wszelkie chemikalia techniczne — poleca hurtowo i detalicznie: firma „Technochemia". Łódź. Narutowicza 16. tel 133-50 [878r

Pracownia toreb damskich i galanterii rymarskich oraz sprzedaż dodatków. R. Gajda, Łódź, Piotrkowska 31 [981r

Chorągwie, sztandary wojskowe, cechowe, kościelne i organizacyjne wykonuje fachowo „Ornament" — Bydgoszcz, Al. 1 Maja 11. [1080

MEBLE Kupno—Sprzedaż Zamówienia Zamiany. Łódź, Piotrkowska 275. sklep Galar i Bernacki [719r

Wafle wszelkiego rodzaju płaskie i foremkowe dla Fabryk Cukierniczych i Cukierników oraz wafle nadziewane gotowe w kartonach poleca: Wytwórnia Opłatków i Wafli, **Koluszki.** [1062

Uwaga, prowincja! Maszyny biurowe nawet zniszczone i połamane zakupi Zakład Reperacyjny Janusz Skarbonkiewicz — Bydgoszcz, Pomorska 53, tel. 30-15; przy ilościach ponad 5 sztuk zwracamy koszt przesyłki bądź też podróży. [1085

Maszyny biurowe, remonty, konserwacja i przebudowa pisma na układ polski wykonuje Zakład Reperacyjny maszyn biurowych, Janusz Skarbonkiewicz, Bydgoszcz, Pomorska 53, tel. 30-15. **Zmiana pisma** na układ polski w ciągu 24 godzin. Na czas trwania remontu wypożyczamy inną maszynę. [1194

Kupię magneto do samochodu ciężarowego marki „Liancia" pięciocylindrowe — Kimmel, Sopot, ul. Rokossowskiego 6a. [1086r

Panie! nie wyrzucajcie pieniędzy kupując tandetę lecz kierujcie swe zamówienia do znanej ze solidności wytwórni Gorsetów, Pasów leczniczych, Bandaży, Gorseletów, pasów ciążowych, poporodowych, pooperacyjnych, staniczków itp. F-y „Krystyna", Świętojańska 95, Gdynia. [999

Młyny — maszyny młyńskie korzystnie buduje — Ronge. Inowrocław, Narutowicza 57. [1032r

Maszyny do szycia damskie, rzemieślnicze, dobre, gwarantowane sprzedaje Skład Maszyn Bydgoszcz. Pomorska 21 (wejście Śniadeckich) również kupuje maszyny główki, spody. [1265

Stolarskie maszyny, narzędzia, łożyska, części samochodowe Biuro Techniczno-Handlowe, Łódź, Al Kościuszki 32. tel 219-18 [980r

Olejki eteryczne, cremor tartari, kwasek winny i cytrynowy, cardamon, anyż, skórkę pomarańczową, cynamon, goździki, kwiat muszkatowy, kupuje: Państwowa Fabryka Makaronu i Środków Spożywczych Nr 6. [1278

Kupię terpentynę, dekalinę, parafinę i woski twarde w każdej ilości. „Bałtyk". Wytwórnia Chemiczna pasty do obuwia i świec. Bydgoszcz, Grodzka 4.

TEODOLITY Wilda — Zeissa — Arytmometry, Cyrkle, Sprzęt geodezyjny, Planimetry, Taśmy — Łaty — kupimy natychmiast — Warszawa, Marszałkowska 79, Marian Pujdak.

RÓŻNE

Inżynier poszukuje kulturalną, energiczną, samodzielną panią do prowadzenia małego gospodarstwa. Pisać: Sopot, Chopina 37, Poraj. [1097r

Sklep — mieszkanie, Gdańsk—Wrzeszcz zamienię na Warszawę, Kraków lub większe miasto górnośląskie. Oferty: IKP—Gdynia pod nr 149. [1090

Z dniem 1 lutego będę przyjmował chorych przed południem od godz. 9—12-tej.

Dr med.

DOBROWOLSKI WOJCIECH

Bydgoszcz, Dworcowa 45, I p. [1303

Zgubiłem dokumenty osobiste w pociągu w kierunku Toruń—Inowrocław. Uczciwego znalazcę proszę o zwrot za wynagrodzeniem w najbliższym posterunku Milicji Ob. Marian Wielich, Szadłowice, poczta Wierzchosławice. [1102r

Piekarz—cukiernik poszukiwany Bobolice, pow. Koszalin, ul. 1 Maja 21. [1100r

Stolarzy, kołodziei i przyuczonych robotników przy maszynach stolarskich poszukuje Pomorska Fabryka Maszyn dawn. Loehnert, Bydgoszcz, ul. Leśna 19. [1089r

Poszukuję mieszkania 4-pok. w Bydgoszczy. Oferty: IKP—Bydg. pod „1317". [1317

Szofera—mechanika z dużą praktyką warsztatową przy konserwacji samochodów, ze znajomością elektrotechniki samochodowej, na stanowisko majstra w garażach poszukuje Fabryka Inż. St. Ciszewski, Bydgoszcz, ul. Sobieskiego 1. Zgłaszać się mogą tylko kandydaci o wysokich kwalifikacjach ze świadectwami z dotychczasowej pracy. [1312

Poszukuję 2 lub 3 pokoi z wygodami. Wiadomość: Al. 1 Maja 42 Sklep Radiowy. [1324

Dziewczyna potrzebna. Zgłoszenia: Bydgoszcz, Sielanka 6.

Dr Miedziszewski, dziecięce — wewnętrzne. Bydgoszcz, Długa 2, tel. 10-15. [1213

SZKOŁA Kosmetyki i Masażu Leczniczego Dyr. M. Kasperskiej, Dr. I. Rudowskiej rozpoczyna wykłady 4 lutego. Kurs ranny i wieczorowy. Ilość słuchaczek ograniczona. Łódź, Piotrkowska 65. [1078r

Inżynier Radio-Elektryk szuka wspólnika ze sklepem w Bydgoszczy. Oferty do IKP—Bydgoszcz pod „1299". [1299

KOMUNIKATY

„Orbis" wznowił codzienną (prócz niedziel) komunikację samochodową Bydgoszcz—Świecie. Przy „Orbisie" czynna jest spedycja przewozu międzymiastowego samochodami towarów i mebli. [1088r

NAUKA

Korespondencyjne Kursy Księgowości. Informacje: Lublin skr. poczt. 105. [972r

Korespondencyjne kursy księgowości. Informacje: Prywatne Kursy Handlowe Smólskiego Poznań, Wawrzyniaka 33. [1064r

POSZUKIWANIA

Lucjan Jędrzejak zam. w Gdyni, ul. Śląska 32, m 12 poszukuje sióstr Wandy i Marty Jędrzejak, ostatnio zamieszkałych w Warszawie, ul. Widok 3. [1092r

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Bydgoszcz, ulica Jagiellońska 17

Za niedostarczenie pisma spowodowanego wyższą siłą nie odpowiadamy. Rękopisów nie zamówionych Redakcja nie zwraca. Za dział ogłoszeniowy Redakcja nie odpowiada.

ODDZIAŁY: WARSZAWA, Żulińskiego 3; ŁÓDŹ, Piotrkowska 66, — tel. 153-44; POZNAŃ, Działyńskich 6 — tel. 41-57; GDYNIA-GDAŃSK w Gdyni, Abrahama 49 — tel. 270-82; KRAKÓW, Sławkowska 14; KATOWICE, Dworcowa 9 — tel. 336-61; SZCZECIN, Pionierów 16 — tel. 84-84; BYDGOSZCZ, Jagiellońska 24 (Pod Arkadami) — tel. 24-29 Pododdziały w większych miastach Polski

OGŁOSZENIA Drobne po 5 zł za słowo. Poszukiwanie rodzin i pracy po 3 zł za słowo. Minimalna opłata za 10 słów. Ogłoszenia milimetrowe: Przed tekstem 30 zł, w tekście 25 zł, za tekstem 10 zł, nekrologi 7 zł. Przetargi i ogłoszenia urzędowe 8 zł. Tabelaryczne i bilanse 15 zł za 1 mm. Niedziele i święta 50% drożej.

Drukiem Zakł. Graf. Państwowych Zakładów Wydawnictw Szkolnych w Bydgoszczy, ul. Jagiellońska 37

E-08313